

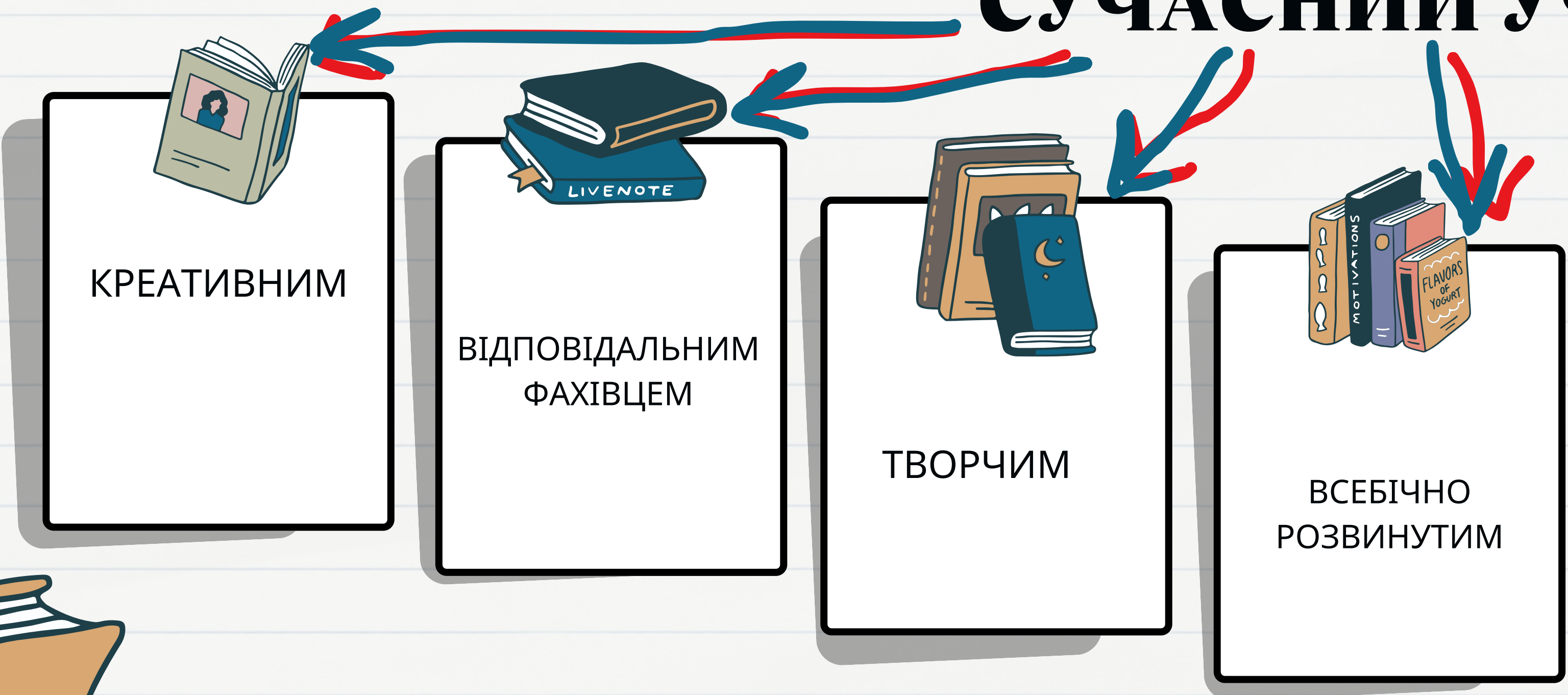
**ДИДАКТИЧНІ ІГРИ
НА УРОКАХ ІСТОРІЇ
ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ
КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ОСОБИСТОСТІ**

Presented by: Anna Stavska

СУЧАСНИЙ УЧЕНЬ

АРСЕНАЛ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

ЗАКОН УКРАЇНИ “ПРО ОСВІТУ”

- Нова українська школа працює на засадах особистісно орієнтованої моделі освіти, в межах якої максимально враховуватимуться здібності, потреби та інтереси кожної дитини.
- Метою освіти ХХІ ст. є виховання відповідальної особистості, яка здатна до самоосвіти і саморозвитку, вміє критично мислити, опрацьовувати різноманітну інформацію, використовувати набуті знання і уміння для творчого розв'язання проблем, тобто підвищення життєвих компетенцій учнів.

ОДНИМ З НАЙВАЖЛИВИШИХ ЧИННИКІВ ФОРМУВАННЯ ВАЖЛИВИХ КОМПЕТЕНЦІЙ - Є ВИВЧЕННЯ ІСТОРІЇ В НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ. ВИКЛАДАННЯ ІСТОРІЇ ВИМАГАЄ ВІД ВИКЛАДАЧА ТВОРЧОГО ПІДХОДУ, ОСОБЛИВО У ВИБОРІ МЕТОДИЧНИХ ПРИЙОМІВ І ЗАСОБІВ. ПРИ ЦЬОМУ ОДНИМ З НАЙБІЛЬШ ВАГОМИХ ПРІОРИТЕТІВ СТАЄ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОГО І КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ УЧНІВ, ОРІЄНТУВАННЯ НЕ СТІЛЬКИ НА ЗНАННЯ, СКІЛЬКИ НА ЗАСВОЄННЯ УЧНЯМИ ДОСВІДУ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ.

Компетентність

сукупність особистих якостей учня (ціннісно-змістових орієнтацій, знань, умінь, навичок, здібностей), зумовлених досвідом діяльності в певній соціально та особисто значимій галузі.

Історична (громадянська) компетентність
це універсальне поєднання умінь, знань, навичок, способів мислення, ціннісних орієнтирів та ідейних переконань, які дозволяють впевнено й успішно виходити із нестандартних життєвих ситуацій. Саме такий мікс дає можливість досягти успіху в навчанні та професійній діяльності.

У формування громадської та соціальної компетентності варто виділити саме такі ключові:

- **математична**
- **вільне володіння державною мовою**
- **здатність спілкуватися рідною та іноземними мовами**
- **компетентності в галузі природничих наук, техніки й технологій**
- **інноваційність.**
- **Екологічна**
- **інформаційно-комунікаційна**
- **навчання впродовж життя**
- **культурна**
- **підприємливість та фінансова грамотність**

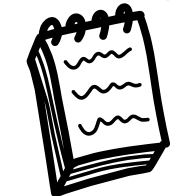
Шляхи формування компетентностей можна інтерпретувати через призму дидактичних ігор.

Проведення уроків у форматі гри має позитивні сторони: забезпечує активність більшої частини учнів, дає змогу створити ситуацію успіху, допомагає вчителю проводити заняття в інтерактивному форматі тощо, що відповідає вимогам до сучасного уроку.

Дослідження методики організації та проведення даних уроків, які сприяють формуванню ключових компетентностей, дозволить учителям домогтися більшої ефективності від сучасного уроку.

Найбільш виховний та розвивальний ефект на розвиток пізнавальної активності учнів здійснює дидактична гра.

дидактична гра

це умовна, цікава для суб'єкта діяльність, що спрямована на формування знань, умінь, навичок.

У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ, ІГРОВА ДІЯЛЬНІСТЬ МАЄ ФОРМУ: ДИДАКТИЧНОЇ ГРИ, ІГРОВОЇ СИТУАЦІЇ, ІГРОВОГО ПРИЙОМУ, ІГРОВОЇ ВПРАВИ.

ДИДАКТИЧНІ ІГРИ РОЗГЛЯДАЮТЬСЯ, ЯК РІЗНОВИД ІГОР ЗА ПРАВИЛАМИ.

НАЙПРИЙНЯТНИШИМ І КЛАСИФІКАЦІЯМИ ДИДАКТИЧНИХ ІГОР З ІСТОРІЇ, Є ТІ, ЩО ҐРУНТУЮТЬСЯ НА МЕТОДИЦІ ЇХ ПРОВЕДЕННЯ, ДИДАКТИЧНІЙ МЕТІ ТА ОСНОВНИХ ШЛЯХАХ ЇЇ ДОСЯГНЕННЯ.

За методикою проведення ігри поділяються на:

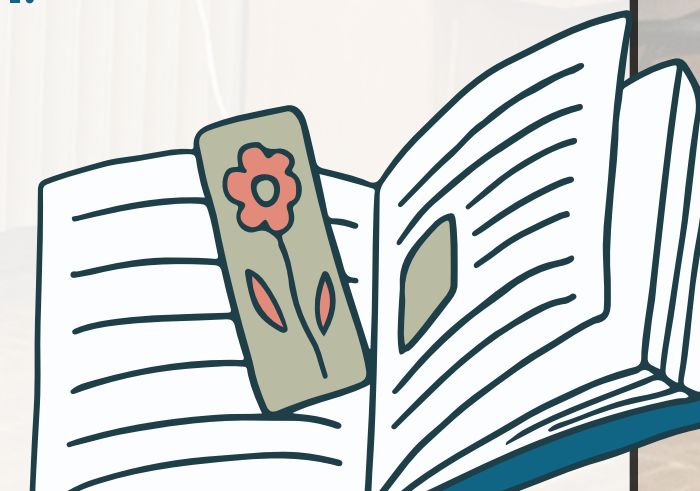
- ігри-змагання;
- сюжетні;
- рольові;
- ділові;
- імітаційні ігри;
- ігри-драматизації.

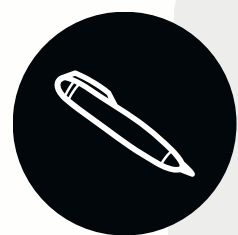
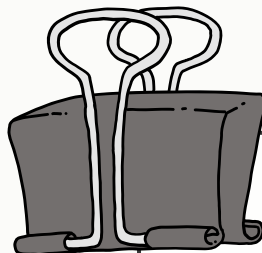
За дидактичною метою вони бувають:

- актуалізуючими;
- формуючими;
- узагальнюючими;
- контрольньо-корекційними.

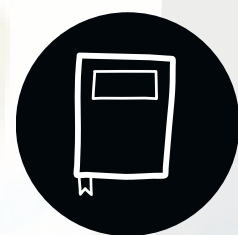
Основними ознаками гри як педагогічної категорії є наявність:

- подвійної мети (ігрової та навчальної);
- правил;
- результату;
- зацікавлення;
- непередбачуваності;
- задоволення;
- імпровізації;
- творчості;
- активності.

- У методиці навчання історії накопичено багатий досвід застосування дидактичних ігор як засобу активізації пізнавального інтересу та самостійності учнів, їх зацікавленості предметом, формування образних уявлень, активізації взаємодії учнів, підвищення ефективності та засвоєння фактичного матеріалу.

- Використання дидактичних ігор на уроках історії дає можливість не тільки нейтралізувати монотонність оповіді учителя, стимулювати позитивні емоції, але й створити атмосферу здорового змагання, яке змушує школяра не просто механічно згадувати відоме, а й мобілізувати всі свої знання, думати, добираючи відповідне, зіставляти та оцінювати.

- Важливим є ще те, що не під тиском обставин, а за бажанням самих учнів, під час навчальної гри відбувається багаторазове повторення матеріалу в різноманітних формах.

Часте звернення до дидактичних ігор на уроках історії дає розуміння, що такі уроки слід проводити і як індивідуальні турніри, і як змагання команд. У випадку командної гри до неї залучений майже весь клас і нікому не доводиться нудьгувати.

Гра «ГЕРОЙ, ДАТА, ПОДІЯ»

УЧИТЕЛЬ РОЗДАЄ КАРТКИ З ПОРТРЕТАМИ ІСТОРИЧНИХ ОСІБ І ЗА ВИБОРОМ УЧНЯ, ПРИКРІПЛЮЄ ДО СПИНИ, ТА ТОЙ ПОВЕРТАЄТЬСЯ, Й НАДАЄ НИЗКУ ЗАПИТАНЬ: ХТО ВІН (ЙОГО ІМ'Я), З ЯКОЮ ДАТОЮ ТА ПОДІЄЮ ПОВ'ЯЗАНА ЙОГО ПОСТАТЬ. ЗАВДАННЯ ПОЛЯГАЄ В ТОМУ, ЩОБ ВСТАНОВИТИ, ХТО ЗОБРАЖЕНИЙ НА ДАНІЙ ІЛЮСТРАЦІЇ

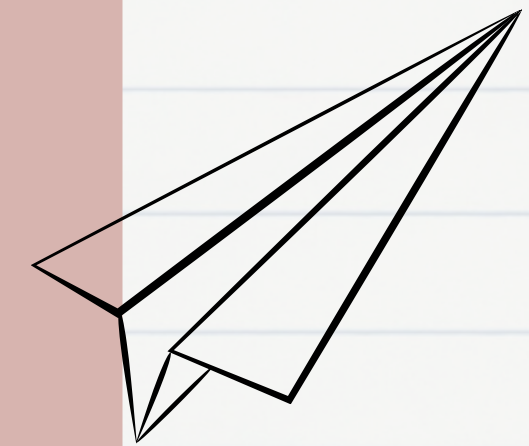
Гра «ТРИ РЕЧЕННЯ»

ПІД ЧАС ЧИТАННЯ ПІДРУЧНИКА, ЗОКРЕМА ТІЄЙ ЙОГО ЧАСТИНИ, ЩО МІСТИТЬ НАУКОВО-ПОПУЛЯРНИЙ МАТЕРІАЛ, ДІТЯМ МОЖНА ЗАПРОПОНУВАТИ ГРУ «ТРИ РЕЧЕННЯ». СЕНС ЇЇ В ТОМУ, ЩОБИ ТРЬОМА НЕСКЛАДНИМИ РЕЧЕННЯМИ, ПРОТЕ ЗМІСТОВНИМИ, ПЕРЕДАТИ СУТЬ ПРОЧИТАНОГО. ГРА МОЖЕ ВІДБУВАТИСЯ ЯК ЗМАГАННЯ ОКРЕМИХ УЧНІВ ЧИ ЗМАГАННЯ РЯДІВ (ЗАЛУЧЕНО ПО ОДНОМУ УЧНЮ ВІД КОЖНОГО РЯДУ) А РЕШТА ДІТЕЙ МОЖУТЬ ВИКОНУВАТИ РОЛЬ АРБІТРІВ.

Гра «ХРОНОЛІТАК»

ЯКЩО ВИ ХОЧЕТЕ, ЩОБ ВАШІ УЧНІ КРАЩЕ ЗАПАМ'ЯТАЛИ ДАТИ ТА ПОДІЇ, ЯКІ ВИВЧАЛИ НА УРОЦІ ПОЛІТАЙТЕ З НИМИ НА „ХРОНОЛІТАКУ“. НА ЗВИЧАЙНОМУ ПАПЕРОВОМУ ЛІТАКУ, ЯКИЙ ХЛОПЦІ РОБЛЯТЬ ЗА ХВИЛИНУ, НАПИШІТЬ ДАТУ, МІСЦЕ ПОДІЇ І ЗАПУСТІТЬ „ХРОНОЛІТАК“: ДО КОГО НА ПАРТУ ВІН СЯДЕ, ТОЙ І ОПИНІТЬСЯ У „ІНШОМУ ЧАСІ“. УЧЕНЬ, ЯКИЙ ОПИНИВСЯ У „ІНШОМУ ЧАСІ“, ПОВИНЕН РОЗПОВІСТИ ПРО ТЕ, ЩО ВІН ТАМ БАЧИВ. ДІТИ ІЗ ЗАДОВОЛЕННЯМ БУДУТЬ ГРАТИ У ЦЮ ГРУ, ПОВТОРЮЮЧИ ВИВЧЕНИЙ МАТЕРІАЛ.

«ГРА – ЛОТО»

НАДЗВИЧАЙНО ШИРОКІ МОЖЛИВОСТІ РОЗГОРТАЮТЬСЯ ПРИ ЗАСТОСУВАННІ ІГОР НА ЕТАПАХ ЗАКРІПЛЕННЯ ТА УЗАГАЛЬНЕННЯ ІСТОРИЧНОГО МАТЕРІАЛУ.

НАЙРІЗНОМАНІТНІШІ ТРЕНІНГОВІ ІГРИ (КРОСВОРДИ, РЕБУСИ, ЛОТО, ВІКТОРИНИ, ЗМАГАННЯ), ІГРОВІ СИТУАЦІЇ, СТОРЕНІ НАВКОЛО ЗВИЧАЙНИХ ВПРАВ, А ТАКОЖ РОЛЬОВІ ІГРИ - ДАЮТЬ ЗМОГУ СУТТЕВО МОДЕРНІЗУВАТИ ПРОЦЕС НАВЧАННЯ. ТАК УСПІШНО І ЛЕГКО ВИКОРИСТОВУЄТЬСЯ НА УРОК ГРА — ЛОТО. УЧНІ ЛЕГКО ГРАЮТЬ У ЦЮ ГРУ, СПІВСТАВЛЯЮЧИ ДАТИ З ПОДІЯМИ, ІМЕНА ІЗ ЇХНЬОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ (ПРИЧОМУ ІМЕНА МОЖНА ЗАМІНИТИ ПОРТРЕТАМИ ВІДОМИХ ДЕРЖАВНИХ ДІЯЧІВ). ДЛЯ ЛОТО ВИКОРИСТОВУЮ ТАКІ ІНСТРУМЕНТИ(ДЗВОНИКИ) ФОТО.

«КМІТЛИВИЙ ІСТОРИК»

АБИ УНИКНУТИ ОДНОМАНІТНОСТІ НА УРОЦІ, ДОБРЕ ЗАСТОСОВУВАТИ З МЕТОЮ ОСМИСЛЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ, А ТАКОЖ ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ ЗАСВОЄНОГО, ГРУ «КМІТЛИВИЙ ІСТОРИК». ДІТЯМ ПРОПОНУЄТЬСЯ НА ІНТЕРАКТИВНІЙ ДОЩЦІ ЗАВЧАСНО ПІДГОТОВЛЕНІ СЛОВА З ПРОПУЩЕНИМИ ЛІТЕРАМИ. МЕТА ЗАВДАННЯ ВКАЗАТИ ПРОПУЩЕНІ ЛІТЕРИ ТА ПОЯСНІТЬ ЗМІСТ ПОНЯТЬ, ЯКІ ВИВЧАЛИ З ПОПЕРЕДНЬОЇ ТЕМИ. ТАК, ПРИ ВИВЧЕННІ УРОКУ «ІСТОРІЯ ВСІТУ ТА УКРАЇНИ НА ЛІНІЇ ЧАСУ» В 5-МУ КЛАСІ УЧНЯМ МОЖНА ЗАПРОПОНУВАТИ ДАНУ ГРУ ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ І РОЗУМІННЯ ДАНИХ ПОНЯТЬ.

ГРА «КМІТЛИВИЙ ІСТОРИК»
Впишіть пропущені літери та поясніть зміст понять, які ви вивчили з попередньої теми.

Х _ _ _ _ _ ІЯ
П _ _ ІЯ
Е _ _ _ ХА
ХРОНОЛОГІЧНА Т _ _ _ _ ЦЯ

(ФРАГМЕНТ З ПРЕЗЕНТАЦІЇ)

ДЛЯ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ, (ЩО Є ОБОВ'ЯЗКОВОЮ СКЛАДОВОЮ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ), Є **ФОРМУВАЛЬНЕ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ**, ЩО ДАЄ ЗМОГУ:

- УНИКНУТИ НЕГАТИВНИХ МОМЕНТІВ У НАВЧАННІ;
- ІНДИВІДУАЛІЗУВАТИ ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС;
- ПІДВИЩИТИ НАВЧАЛЬНУ МОТИВАЦІЮ Й САМОСТІЙНІСТЬ УЧНІВ.

УНІКАЛЬНІСТЬ ФОРМУВАЛЬНОГО ОЦІНЮВАННЯ ПОЛЯГАЄ Й В ТОМУ, ЩО ВОНО ДОЗВОЛЯЄ НЕ ЛИШЕ ПЕРЕВІРИТИ ЗНАННЯ ШКОЛЯРІВ, А Й СТИМУЛЮВАТИ ЇХ ДО ПОДАЛЬШИХ ДОСЯГНЕНЬ.

ТАКИМ ЧИНОМ, ЗАСТОСУВАННЯ ІГОР ЯК ЗАСОБУ ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ НА УРОКАХ ІСТОРІЇ ЗДІЙСНЮЄТЬСЯ НА ОСНОВІ ЧІТКО ПОСТАВЛЕНИХ ЦІЛЕЙ УРОКУ АБО ЙОГО ЕТАПУ, КОНТРОЛЮ З БОКУ ВЧИТЕЛЯ Й ВЗАЄМО- ТА САМОКОНТРОЛЮ З БОКУ УЧНІВ, РЕФЛЕКСІЇ ДІЯЛЬНОСТІ, А ТАКОЖ ЦІЛЕСПРЯМОВАНОСТІ, СИСТЕМАТИЧНОСТІ, НАЯВНОСТІ ДОСТАТНЬОГО ЧАСУ НА ПІДГОТОВКУ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄ ДОСЯГНЕННЯ ПОЗИТИВНОГО РЕЗУЛЬТАТУ У ВИГЛЯДІ ФОРМУВАННЯ ІСТОРИЧНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ.

